SOLLENNIA ANNIVERSARIA

IN

GYMNASIO REGIO

NORIMBERGENSI

DIE XXIX. MENSIS AUGUSTI MDCCCXLVIII.

RITE CELEBRANDA

INDICIT

D. JOACHIMUS MEYER,

GYMNASII PROFESSOR.

INSUNT VARIAE LECTIONES AD LIVII LIB. XXVI. XXVII, QUAS FABRI, DEFUNCTUS GYMNASII NORIMBERGENSIS RECTOR, E CODICE BAMBERGENSI ENOTAVIT.

NORIMBERGAE

TYPIS CAMPEANIS.

1848.

Quum Ernestus Fabri, vir venerabilis, ante hos sex annos fidem secutus codicis Bambergensis ex Livii libro vicesimo sexto locos scriptione scholastica emendaverit circiter centum, fortasse erunt, quibus supervacaneum videatur integram scripturae varietatem e codice illo enotatam typis repetere. Sed primum in ea scriptione nec omnes loci, qui ope libri B. sanari possunt, tractati sunt et eorum, qui elaborant in emendandis Livianis verbis, haud parvi intererit cognitum habere, quid ille vir de recipienda scriptura judicii tulerit, deinde collatio libri B. diligentissime et integerrime descripta et nunc et in posterum magni erit pretii. Itaque quam inchoavimus editionem variarum lectionum mox absolvemus tertiae parti addituri argumenta, quibus Fabri demonstrare posse sibi visus est librum Bambergensem (l. XXIV — XXX) neque deteriorem neque recentiorem esse quam alterum eodem volumine inclusum (l. XXXI — XXXVIII).

Lib. XXVI.

cap. 1. §. 1. centimalus — consuluerant (corr. m. s. unt). §. 2. Que fulvio (*ue* induxit m. s.) ap̄ claudio — priusquam oppugnassent eam. Tum — §. 4. aliquod populos. — §. 5. m. iunio etruria — sempronio gallia. — §. 6. reliquias belli perficeret — haberet. supplemento (m. s. post ***haberet*** superscr. ***si***). — §. 9. finem. c. puppio, cui sicilia (puppio ab m. s. superscr.) — §. 10. eundemque cannensibus (m. s. quem). — §. 11. quibusq; Mutius. — §. 12. m. velario — siciliae gratiaeque (m. s. *gre*).

cap. 2. §. 1. senatu visae (m. s. senatui) — pro p̄r. senatui. — §. 4. vestimentis et exercitus (*et* indux. m. s.) praepraetori L. marcio (*pro* et *L.* a. m. s.) — ipsum consultationi (superscr. m. s. *quod*) — ferret (m. s. *foret*). — §. 7. C. Sempronius plesus (*C.* a. m. s. add.) — multa imperatoris — perduxisset (m. s. *isse*). — §. 9. qui exercitum (m. s. cui) — permittit (m. s. *at*). — §. 10. cum ad benevolentum (*ol* m. s. induxit). — §. 11. effecisse et feroces — inbellis inter hostis NB. — §. 12. milites in acie cum primus. — §. 13. stantis cecidisse — §. 14. discesserit (m. s. decesserit). —

cap. 3. §. 1. poscentis (m. s. es). — loco aeque instructo. — §. 2. omnes fugerunt — cannense pugna. — §. 3. Quid autem nisi si mors — futura esset, potuisset. — §. 4. iniqua incauta incaute deductum. — §. 5. honorabatur (m. s. pro *o* in altera syllaba *e* posuit). — §. 6. vocis crederent. — §. 7. certamen hortum — cum bis pecunia anquisisset. — §. 8. appellati cum lege negarunt. — §. 10. adesse judicio. —

cap. 4. §. 1. ⁄‾ Inter haec (sed videntur hae notae a. m. s. esse) — nec autem famem. — §. 2. professus praestaret promissum NB — temptandi. — §. 4. ac levitate (*c* et *l* a. m. s.) — post sese desilere (m. s. ire) — ubi datum signum esset NB. — §. 6. coditiana — fieri visum est. —

cap. 5. §. 3. tres et XXX elephanti. — §. 4. post ti facta — galaciam — circum sedentis (m. s. es). — §. 5. Premissis namq; nuntiis. — §. 6. adhortus est — equites peditesque NB — et cum his NB — praeerat. — §. 7. inter sese. — §. 8. cum equitibus sex legionum. — §. 9. non soluto modo (m. s. solito corr.) — §. 10. facile vallo. — §. 11. an includeretur. — §. 12. legionis periculum castrorum (q. post per. a. m. s.) — prioresque alios

NB — chohortem. — §. 13. dandam his esse — inrupissent. — §. 14. dum paveat romanis — etiam si se utrumque. — §. 15. adhemptum — in hostis (m. s. es). — §. 16. ad speculum. — §. 17. multitudo hostium NB. —

cap. 6. §. 1. L. portius lucinus et t. popilius. — §. 2. oppleta fossa esset NB. — §. 3. iam impulsi erant — perunicumque praesidium. — §. 4. neque iam armati — quam quo porta balistis — hostis (m. s. es) arcebat. — §. 5. caeso ictu est — Magna vis tamen hostium NB. — §. 6. objecto ab tergo NB. — §. 7. fuit. Flacchus receptui NB. — §. 9. pugnae inveniri. — §. 11. invisis ab hannibale — habuit aliquem gnari — iubere. — §. 13. initium finitumque — Media tuticus — sepius (m. s. superscr. alterum *p*) loesius. — §. 14. haruspex. — §. 15. spem adagnoscentem — Noctu perditas. — §. 16. urgerentur — superesset sisti in spem honorum erant. — §. 17. loesius — coepit. —

cap. 7. §. 1. Coeterum — nec hostis — neque per castra NB. — §. 2. inrito incepto. — §. 3. quo iam inde — volenti (superscr. m. s. *v.*) — capud ipsum. — §. 5. aut ambos imperatores — alterum ex his. — §. 6. audendaque donis — clam capuam pervadat NB. — §. 7. adadortationem (ind. prius *ad* et *m.*) — §. 9. comprehensas duci gladio quod iam ante. — §. 10. ut una nocte et traici posset. —

cap. 8. §. 1. variae animi hominum NB. — §. 3. abscedi ad capuam (ind. *d* et *m*). — §. 4. coepisse. — §. 6. utrisque rei (superscr. m. s. *u*). — §. 8. ad prohibendum obsidione patriam. — §. 9. college ex vulnere egrediundum — electi (m. s. *o*). — §. 10. sed iam coram lavinium. —

cap. 9. §. 1. quo de vulturno est transgressus. — §. 3. preter integram nam aquinumque. — §. 6. fregellanus nustius — cursu hominum — totam urbem conciliat. — §. 7. criminibus spassis (inductum *mi* et *s* in alt. v.) — aras vertentes — adeos tendentes (superscr. *d.*) — §. 8. urbem romanam. — §. 9. si quid consules velint — arce efulana. — §. 10. cum exercitu capua — at q. fulvio (m. s. ut). — §. 11. intercisos pontis (m. s. *es*) — in labianum venit. — §. 12. in pupinia. — §. 13. aetatium. —

cap. 10. §. 2. Edilis plebis — conportarunt — Si quidnam (corr. in tam). — §. 3. ad portam collinam. — §. 5. Com commissum (corr. a. m. s. cum) — ad mille et CC — esquilia iusserunt. — §. 6. et^u acuias (*u* superscr. *i.* ind.) undique — decurrentis (corr. m. s. *es*) — civo (superscr. *l*) publico — et captum (sed *et* inductum) — conclamaverunt. — §. 7. effusę omnis (corr. m. s. effusa) — suos hostibus — incensebant. —

cap. 11. §. 5. etiam permetus et aliae parvae magnaq; res NB — audiit. — §. 6. quod eos dies. — §. 7. exemplo vocato — forum romanum essent — Capenates alique (m. s. pro *e* pos. *i*). — §. 9. Is omnibus — spoliavit (superscr. m. pr. ut videtur *tum*). — §. 10. euntem ac freto devertisse — cupiliisque. — §. 12. tantique exercitus. —

cap. 12. §. 1. quantum romanis pertinacie etc. capuam fuit. — §. 2. et lucanos — ad fretum ac regiis. — §. 3. nichilo segnius — opressa per eos dies. — §. 6. fine continente. — §. 7. in medium constitëbatur (superscr. incertum an ab eadem m. *u*). — §. 8. deseruerant — poterant NB — In magistratu erat NB. — §. 10. Summe curę (i. e. cur*ae*) omnis. — §. 11. His conscriptis — sed ne quoque presidium in omnis. — §. 12. Abisse eum — abstrachiam capua (*c* et *m* a. m. antiqua ind.) — potuisset (*t* a. m. antiqua ind.) — §. 14. reginis — alpis (corr. *es*) — trasimennum — conferundoque cum hoste NB. — §. 15. venirent (m. s. ut videtur. venissent. — §. 16. numidam. — §. 17. unum ex his — dein convictus. — §. 18. inditio (ita saepe in poster. cap.) — celebratur (corr. celabatur). — §. 19. comprensi — multati virgis NB. —

cap. 13. §. 1. Ioesium — omnis (corr. *es*). — §. 2. vivius virrius — defectionis auctor ab romanis. — §. 3. meminisse nequid. — §. 4. inquid — romanis dedimus. — §. 5. necaremus. — §. 6. in obsidentis — quam inimici — oppugnaremus. — §. 7. alienigena italia esset. — §. 8. pericula gravissimos labores — ac fossam. — §. 9. exsecrabilisq; — §. 10. peditum aequitatumque. — §. 11. anienem amnem NB — obmitterent. — §. 13. sepulchra. — §. 14. Itaque qm̃ i. e. quoniam NB — est visum — NB — nec recusare quidem. — §. 15. apud claudium — subnixos — in carcerem aut palum — delegatus (m. s. *li*) — subiciam (ita saepe alias) — matris (m. s. *es*) *NB.* — §. 16. Albicam (corr. Albam) — capuae passuros. — §. 17. facto cedere — haec tota acerba — his apud me. — §. 18. a cruciatu — exanima iniciant. — §. 19. fortis socios (m. s. *es*). —

cap. 14. §. 1. orationem viri — cum assensu audierunt. — §. 3. Vivium virrium. — §. 5. cibis vinoque vinae (corr. *ve*) — minus efficaciter — partem his cum animam. — §. 6. porta iovi — iussu proconsule (corr. *lis*) — cum cons fulvio legato — capua erant (m. s. *ae*). — §. 8. auri pondo LXX fuit — argenti tria milia (sed pro *tria,* cui linea subiecta in margine a. m. s., ni fallor XXX). — §. 9. quinque et XX — misit. —

cap. 15. §. 1. impetranda veniae (corr. *dae*). — §. 3. non communicassent — cum aliquis sociorum *NB* — et non ope (m. s. num) — et ad municipiorum adjuti. — §. 4. quis neque quid facerent quicquam umquam pensi fuisset. — §. 6. ne ipsum (*id* videtur a. m. s. superscr.) — duobus equitum delectis — bucinam. — §. 8. concidisset (m. s. *se*) — calpuRnio populo romano — a fulvio tradit (*a* ind. m. s., post *fulvio* superscr. a. m. s. consuli). — §. 9. contionem totam *NB* — de his quoque. — §. 11. per mediam vadens turbam. nomine — residisset (corr. *se*). — §. 13. compotem mentem (corr. m. s. *is*). — §. 14. indigne paterentur. — §. 15. ita gladius quã (m. s. quae) — ad versum pectis (m. s. us). —

cap. 16. §. 1. attinet et campanorum — apud Claudium — sub deditione — quidem (corr. m. s. quid*am*. — §. 2. cum inter ceteros — deligatus — que vociferantur. — §. 3. virum fortissimum (interpos. a. m. s., ut videtur *se*). — §. 5. tellague et calatia. — §. 6. ad LXX — CCC ferme — venundata. — §. 7. delendam suscentibus. — §. 11. Verba: *et cum emolumento etc. lenitatis* desunt — ingemissent (m. s. adi. *u*). — §. 12. incolomitate — tuendos ee i. e. esse. — §. 13. auxilia (m. s. corr. i) ad. —

cap. 17. §. 1. /‾ Romani patres — ex hisduabus — et CCC — et dCCC equites. — §. 2. socios quoque navalis. — §. 3. ab tifonteio et marcio — ad hostis (corr. *es*). — §. 4. lapides atrox — iliturgim — Verba: *occupavit Hasdrubal ne* desunt. — §. 5. esset sed caduceatorem. — §. 6. ut romam leges conscriberentur — detrahendis arcibus. — §. 8. ac difficilis. — §. 9. loquendi plura scribendoque. — §. 10. spacium. — §. 11. consumptae (corr. *ab*) — pars maior emissa NB — ne his quidem. — §. 12. seria esse. — §. 13. Cum esset data NB — huius (pro *hu* corr. *e*) diei — extimplo que Hasdrubal. —

cap. 18. §. 1. rediebant. — §. 2. curae erat (vel potius: curę). — §. 3. dies XXX. — §. 5. accepta cladis (m. s. *tae*). — §. 7. *publii* deest — in hispaniam — quattuor et XX. — §. 9. p. scipionis (*s.* inductum) imperium. — §. 10. residerat — novi favor. —

cap. 19. §. 1. Qua ubi — acta in sollicitudinem — animam animadvertam (corr. *it*) — gerendum esset. — §. 2. residerat — novaretque impleret — rerum ubi iecere solet (*i* in *iecere* inductum, ante *c* superscr. *i*). — §. 3. in hostentationem. §. 4. mentem monita — missa sint. nec cunctatione — assequerentur. — §. 5. tam inde — in secretum. — §. 6. mos per omnem vitam servabatur — fecit ut stirpis. — §. 7. visam persaepe NB. — §. 9. ammirationis — freta nunc civitas. — §. 10. cum c. nerone traiecta erant — et equi-

tes adduntur — iulius silanus. — §. 11. XXX navium — hostiis tiberinis — horam tusci maris — alpes neque gallicum — pirenei circumventus promuntorium. — §. 12. tarrachonem (sed cap. prox. §. 1. tarracone) — ad fumam ejus (deest *adventus*) — massiliumque (superscr. *ensi*) officii. —

cap. 20. §. 1. tantis deinceps cladibus NB. — §. 2. hostis (corr. *es*) — eos artissent. — §. 4. milites novi NB. — §. 5. oportet emere majorem. — §. 6. gisconis — gadis (*filius* in margine fortasse ab eadem m. adi.) — §. 7. accita arcentos (m. s. *d*) commeatus. — §. 8. omnis ad arcem — quam hostis faciebat. — §. 9. pro pacata (corr. *per p.*) —

cap. 21. §. 1. estatis exitus. — §. 2. ab se gestis *NB.* — §. 3. honor. — §. 4. bello decerneretur — debello triumphare. — §. 7. capturam (m. s. pro *am* corr. *um*) siracusarum. — §. 8. fabrefacti vasa *NB.* — §. 9. fuere spectaculum *NB.* — §. 10. ducente nocturno — nassum quotque. — §. 11. hostium populus romanus — et hedis (corr. *es*) siracusis (postea §. 13. aedes). — §. 12. Moericho (alias *merichus* ita saepe §. 13.) — ex his. — §. 13. Post: *adsignaret eodem* repetita sunt verba §. 11: *siracusano* usque ad *animadversum esset* (incl.) — CCCC iugera. — §. 14. ad eos murgeniae terrae secutae defensionem — marcella ignobiliores. — §. 17. redigit (corr. *de*) — murgentiam. —

cap. 22. §. 1. appuliam (eodem modo postea) — machedoniamque — provinciam — supplicio macedonie venit. — §. 2. deest *declaravit* — et otacilium qui praesens. — §. 3. causa turba coiret — circumfusus turma — §. 5. valitudinem. — §. 6. sibi post alium capita. — §. 7. si videtur — §. 8. requiessem auris — asserint prope mẹnia. — §. 9. Neque ego, inquit, vestros *NB.* — §. 10. petiit a consule. — §. 11. velle sese *NB.* — §. 12. conloquendum (corr. *sul* i. e. consulendum — plenis iam honorum fabio *NB* — res gessisse. — §. 13. M. marcellus claudiu. — §. 14. norunt ut principes — censeant fieri. — §. 15. imperium suffragium — parentium. —

cap. 23. §. 1. P. manlius valens — cintius halimentus. — §. 2. nuntiaretur otacilium — manliomnis interpellatus — videbatur populis. — §. 3. repente calpurnio pretori — imperpetuum moverentur. — §. 4. in antefixerant (super alt. *e* superscr. *e*: fixẹrant). — §. 5. et flagellis — foro subertano — et freti lapidibus pluvisse *NB.* — §. 7. eo anno eodem mortui sunt — m. emili numide — m. pomponi — carvili. — §. 8. flamonio abiit. —

cap. 24. §. 2. in fidem in italiaque rerum. — §. 4. etholos (ita saepe postea. — §. 5. et macedonas — gravis accolas — redactum esse. — §. 6. accarnanas. — §. 7. a romano — tum populus romanus gentis — dorimachus — auctoritatem suam more — maiorem cum fide. — §. 8. acarniae. — §. 9. tracum et hiliriorum. — §. 10. XX Vremibus. — §. 11. p̂ r̂ essent *NB.* — accarnaniam. — §. 13. etholiis (eodem modo §. 14). — §. 15. zachintum — Et holoniadas nassumque. — §. 16. corciram. —

cap. 25. §. 2. ilirios — finitimasque eius urbes — quietas macedonia — origionorum (alt. *o* inductum) — apollonacium. — §. 3. proximis iliricis — eadem celeriter vertit — in macedoniam. — §. 4. aetholici — et lincum et bottiaeam (m. s. corr. *boetiam*). — §. 5. perseeo — traciam — ac viaedos. — §. 7. in macedonia. — §. 8. ad frangendas igitur — urbem iam forinnam. — §. 9. trachiam. — §. 10. quod se carnanum gens — etiam moeniadas. — §. 11. super sexaginta *NB* — ad quindecim. — §. 12. urbe mensa lare tecto *NB* — in popularios. — §. 14. acarnes. — §. 15. Jamphorina. —

cap. 26. §. 1. superato leucato promuntorio — anteciram — §. 2. est in loci de leva parte sinum corinthiacum (haec vv. in margine adjecta). — §. 3. Gravior mari — Preda ex naupacto romanis. — §. 4. levino traditae. — §. 6. crimina edicta. Ficta ab. — §. 8. Dilectum. —

§. 10. hannibal exhaustam — pro re quod cannis caesus exercitus *NB.* — §. 11. ambos — acresque. —

cap. 27. §. 4. Nocte et die *NB.* — §. 5. et his diversis. — §. 7. manus ei nomen. — §. 8. Conprehensi familiaeque — elevabantur (sed *n* inductum). — §. 10. Consule levino — praetereunti. — §. 11. negare ullam esse — inimicitias hostilis et esse *NB* — quod adeo animo — populos romanos. — §. 12. obvium detur. — §. 13. semusto foro. — §. 14. conditum inpetrabili. — §. 16. egressis siculisque — romam praebuit — excidio ac celeberrimis adducentes. —

cap. 28. §. 1. levinus quos tantu (m. s. corr. quo statu) — aetoli (hoc loco recte; eodem modo postea) — accarnes (m. s. *an* superscr.) — §. 2. ad arcem dum italia — haec se deque. — §. 3. consultum. De provinciis — Decreverunt patres *NB.* — §. 4. Ea quatuor — in galliam mitterent. — §. 5. *cuius* adscr. m. s. — §. 6. preturam rogato — eaque fluuio capua. — §. 8. et CCC equites. — §. 9. cons (*s* a. m. s.) fuluio consuli — appulia. — §. 10. *ubi* superscr. m. s. — §. 11. L. quinctio per ad obtinendam — m. valerii que (m. s. del. *ue*) fuluii fuissent — una et XX. —

cap. 29. §. 1. sortiri provintias. — §. 2. conspectu stantis — post modum. — §. 3. Circuibant *NB* — enim senatorum. — §. 8. optionem dare *NB.* — §. 9. quam decrevisset *NB.* — §. 10. primus post adversae. —

cap. 30. §. 2. hijeronimum hac postea — hippocraten atque epyciden *NB* — pro publico consilio. — §. 3. LXX nobilissimorum — omnis ab tyrannis — hyppocratis et epycidis *NB.* — §. 5. dedisse ad. — §. 6. moericum. — §. 9. exhausta urbi. Sacra fracta — ablatio. — §. 10. reliquis direptae ne alere — quae comparent. — §. 11. excedere extimplo. — §. 12. Maneant inquid marcellus — coram iis — condictione. —

cap. 31. §. 1. eductis — deuicturus causam. — §. 2. Nam quicquid isti pati debuerant — a vivo. — §. 3. disciverunt portas legatos (fortasse: *a pop. ro.*) — exercitumque. — §. 4. aversatus sim — et moericum — tantam crederem. — §. 5. ne his quidem. — §. 6. velit et aversatum. — §. 7. et posteaquam neque *NB* — apud hannibalem et cartaginiensis. — §. 8. victos se iustius. — §. 10. ne magis — quam mea. quippe fides. — §. 11. ad dilectum. —

cap. 32. §. 2. stabilire. — §. 3. perisse *NB.* — §. 4. fidissimus imperio romano respexerit. — §. 5. patres tam marcelli. — §. 6. rata habenda. et se in reliquum. — §. 8. proiecerunt. et obsecrantes — fidem et clientelamque — acciperet potens. Oc consul — appellatos eos. —

cap. 33. §. 1. miserabiliter (m. s. *or*). — §. 2. culpam deferrent. — §. 3. superiores esse — capitis damnaverit — iam iam cognationibus. — §. 4. erat; coram. — §. 5. fratres flacci — atque minitium — anfuerant. — §. 6. reculus — ex his qui — quereretur qui campanorum — bene meritus de re p̃ nostra esset *NB.* — §. 8. bestiam oppiam — cotidie. — §. 9. a fluuio (m. s. post *a* inser. *q* et corr. *ful*) — vicisse magis. — §. 10. in satrianis factum esse — deficissent — de satrianis. — §. 13· quosque una — dedidere — de his rebus. — §. 14. quo senatus — qui adsidens. —

cap. 34. §. 1. plebei. scito — apie cluviaeque. — §. 5. viriles sexus. — §. 6. Campanos omnis. — §. 7. nominis sed neve — capuae fuisset *NB.* — §. 9. capuam hannibal veniret *NB.* — §. 10. ipsi posterius eorum — nisi in ventente agro sutrino (post vocem *Nepesinove* repetitur *agro*) ne qui major. — §. 11. galatae. —

cap. 35. §. 1. dilectus. — §. 2. stipendium (m. s. adiecit *q*). — §. 3. ut privatim — stipendio dari. isque dierum XXX. — §. 5. nihil reliqui *NB* — Tecta hostis. — §. 6. Sue dent (in *sue* deletum *e* et superscr. *e* post *s*) — quicquam superius esse. — §. 8. his tribin se

dare — expediendam usi sunt. — §. 9. cum plebis recusatio (post *cum* superscr. *equa*) — Verba: *aut tuta* etc. *rerum* in margine adiecta. —

cap. 36. §. 2. honore praestitit — ducem debere esse. — §. 3. ante ac tuos ipse — omnis obedientis (corr. obedientes) — cum ea plus — vident. — §. 4. classes habeat populus que ornare romanus (m. s. induxit *populus* et adiecit ante *romanus: p*). — §. 5. argentum signatum omnes *NB* — crastinum (m. s. pro *u* pos. *o*) — ita anulos (m. s. post *ita* adi *ut*) — untias. — §. 6. ut lignum que (*que* induct.) patellamque. — §. 7. cetera senatores. — §. 12. hunc senatus consensum *NB* — ordinis plebs — coercitatione — nec remiges. —

cap. 37. §. 3. dolore — tum arce. — §. 4. capue post. — §. 5. vel despondente. — §. 6. capua amissa. — §. 8. proprius spe venerant — eo p̄ l lbus ab l. martio (m. s. post *p* maximam distinctionem posuit) — indignationes. — §. 9. utriusque erant. —

cap. 38. §. 2. neque omnis (m. s. *es*) — partis — obnixiam. — §. 4. patientia — ad plurimas (*ma* inductum) — exemplum quam pertinebat. — §. 8. Arcersito — stare atque (*a* ante *t* m. s. induxit). — §. 10. liberius fingentis; Ita. — §. 11. tamen audaci incepto — punicum autem numediae erant (m. s. pro inducto *autem* superscr. *ubi* et corr. *numidae*). — §. 13. Nec plus quam quingenta (*quam* inductum et a. m. s. corr. *quinquaginta*). — §. 14. equi missa (m. s. adi. *tum*). —

cap. 39. §. 1. m. levius. — §. 2. horam italiae | regii (ita saepe postea: *regini*). — §. 3. quintius — militari gloria inlustris *NB*. — §. 5. vellia — clases XXX navium *NB* — evicit *NB*. — §. 6. clasi *NB* — XV milia. — §. 7. remigio navis. — §. 8. sub idem tempus — ut componenda. — §. 9. tantis animae. — §. 10. possionem maris (et postea *possione*). — §. 12. pede quaereretur; Prorae. — §. 13. puppes etc. circumagebantur (haec in margine adscr.) — §. 17. summovisset hostis — a puppe. — §. 18. praede fuerunt hurinis *NB*. — §. 19. honerariisque commeatu. — §. 21. livius avi. arci. — §. 22. fuga incedentis (corr. *es*). — §. 23. Verba: *terra tarentinis* exciderunt. —

cap. 40. §. 1. /‾ Per idem tempus (Interpunctum a secunda manu adscriptum est) syracusanis nova *NB*. — §. 3. muttine — habebat. — §. 5. Verba: *auctorem* usque ad *propter* in margine apposita; *quae* post *propter* deest. — §. 6. et inter numidas — aliter venit. — §. 8. ad ipsum missos. — §. 14. XX oppida. — §. 15. civitatum. — §. 16. agatyrna (ita saepe postea §. 17.) — §. 18. levinus insula — novam dis resp. satis — reginis. —

cap. 41. /‾ §. 1. hostium inde. — §. 2. superfuerunt *NB* — advocata disserut. — §. 6. id patrē atque agamus. — §. 8. hostis (m. s. *es*). — §. 9. eo fato — nata nobis — viceremus. — §. 10. porsennam. — §. 11. qui aliud (m. s. quid). — §. 12. anienem ae moenia *NB* — strata humili (*li* ind.) — §. 13. adalpis — patris ei. — §. 16. incolomi — habire. — §. 17. ac di prope. — §. 18. sine meo luctu quam armaverat (Desunt iam omnia usque ad init. cap. 44. verba: cum *terra marique* sine lacunae nota). —

cap. 44. §. 2. vocasset. Res sistendam (corr. *em*) ad. — §. 4. acies subsidia — hostis (m. s. *es*). — §. 5. non proelio — pavore atque loca. — §. 6. quod ob uere sus scipio — mercurium cant anti advertit *NB*. — §. 8. quod plurimum — innaviae (m. s. *ign*). — §. 10. vis hiberi. — §. 11. alia alios. —

cap. 45. §. 1. et ingenti conia — suppedabat. — §. 3. summus quique (m. s. superscr. *s*) — aliae onere. — §. 4. audatia. — §. 5. Verba: *opera et difficilia* in margine adiecta, *esse* deest — tempus daturum. — §. 6. recentis — iubet vi maiore. — §. 7. levibus cumbis — siderent vagis — dari. eos armatos. — §. 8. mare est ut trahebatur — septemtrio. — §. 9. stagna auferrent — itineris equi.

cap. 46. (Hoc-caput et nonnulla supra ab alia manu videntur scripta). §. 1. quod euntis — ancipitis. — §. 2. ad opem ferendam. — §. 4. spectantiumq; adhortantium pugnantis. — §. 5. nemo ab tergo ante sentiret *NB* — quam tecta in adversos — inciderunt. utrimque. — §. 6. cedendo confectis (videor praetermisisse *ac distractis* ?) — §. 7. sed ipsi passim. — §. 8. fugientis (m. s. *es*) videret hostis — alios in quam et ipse. — §. 9. neque se multam esse arcemque. —

cap. 47. §. 1. virile sexus. — §. 2. enixe. — §. 5. minores CCLXXXI. — §. 6. balistae maiores XXIII minores LII — militaria LXXIV — scorpionum minorumq; — §. 7. auri argenti relata — fuerunt CCLXXVI — decem et octo milia et CCC. — §. 8. quadragintā milia (m. s. quadringenta). — §. 9. at naves onerariae LXIII — in portu expugnataeq; — §. 10. inter tantas opes bellicas carthago. —

cap. 48. §. 2. tantum laboribus periculique — cum his. — §. 3. laudes gratesque — omnis affricae atque. — §. 4. non explorata — munitissima ars. — §. 6. tiberilius. — §. 7. laelius quę classis — legionarii — tutidanus. — §. 9. utriusq; cornelium *NB.* — §. 10. quo damuti tantae — fuerunt. — §. 11. inter se conferant. — §. 12. apparatos iurare. — §. 13. haec ad eum — tiberilium — ascendisse — seque eos virtutis causa. — §. 14. ante omnis — XXX bubus. —

cap. 49. §. 1. numerus fuerat — quippe ubi alibi CCC ferme. alibi dCCXXV. — §. 2. alius X. alius septem — capta alibi supra quinque et viginti (cetera exciderunt). — §. 3. ad LX — minorum decem tria milia *NB.* — §. 5. arinen. — §. 6. si aliquis. — §. 7. Ceterum vocatis obsidibus. — §. 9. civitatum (supra §. 1. civitatium) — quod cuiusque. — §. 10. civitatum — suis restituit. — §. 11. mandoni — indebilis ileergetum. — §. 12. nihil defuturum profecto *NB* — Haud magna (corr. *ni*) — aliam cura — muliebris cum. — §. 13. circa eam indebilis filii aeque nobilitati. — §. 15. dignitas fuit (m. s. *que facit*) — oblatae decoris. — §. 16. quam hostium. —

cap. 50. §. 2. adolescenti. luctio (m. s. pro *t* pos. *e*) — §. 3. quam parentis. — §. 4. apello minor sit — sponsa vocata a — tibi eam *NB.* — §. 5. quia ipse (*ipse* a. m. s.) — praesertim in lecto. et laeto et legitimo — cuius sponso amori. — §. 6. eadem quam apud. — §. 7. qualis patrem. — §. 8. hodie populum dici *NB.* — §. 9. pudore gaudio — dexteram — erga se esset (*merito* deest). — §. 12. luceio. — §. 13. donis. honoribus. dimissus — popularis — dis simillimum. — §. 14. mille et CCCC. —

cap. 51. §. 2. captivis. magone — in nave inpositis. — §. 4. *prepilatisque* etc. usque ad *data* in margine adiecta. — §. 6. Remigium clausi civesque milites — simulachris navalibus pugna experiebantur. — §. 7. simul corpora animosque *NB* — accuebant r. p. ipsa. — §. 8. inclusis. data cuncta — armamentario. quae ac navalibus — in singula dies. — §. 9. refectisque quassaverant — praesidiis accurato iam. — §. 10. omnibus in suis veteribusque. — §. 11 hiberum — ulteriores — captae famam carthaginis *NB* — possent. — §. 12. tam parvae et praemio. —

Lib. XXVII.

Ab initio novi libri ꝑositum est quod in priore non legitur: TITI LIBER AB URBAE CONDITA LIB̄ EXPLICIT. INCIPIT LIBER XXVII.

cap. 1. §. 1. Hispania erat (Haec rursus ab eadem m. scripta videntur, qua in pr. libro c. 46) — marmoreas et meles. — §. 2. presidiis causa — Preda aliquantum. — §. 3. procul her-

dare — expediendam usi sunt. — §. 9. cum plebis recusatio (post *cum* superscr. *equa*) — Verba: *aut tuta* etc. *rerum* in margine adiecta. —

cap. 36. §. 2. honore praestitit — ducem debere esse. — §. 3. ante ac tuos ipse — omnis obedientis (corr. obedientes) — cum ea plus — vident. — §. 4. classes habeat populus que ornare romanus (m. s. induxit *populus* et adiecit ante *romanus: p*). — §. 5. argentum signatum omnes *NB* — crastinum (m. s. pro *u* pos. *o*) — ita anulos (m. s. post *ita* adi *ut*) — untias. — §. 6. ut lignum que (*que* induct.) patellamque. — §. 7. cetera senatores. — §. 12. hunc senatus consensum *NB* — ordinis plebs — coercitatione — nec remiges. —

cap. 37. §. 3. dolore — tum arce. — §. 4. capue post. — §. 5. vel despondente. — §. 6. capua amissa. — §. 8. proprius spe venerant — eo p̄ l Ibus ab l. martio (m. s. post *p* maximam distinctionem posuit) — indignationes. — §. 9. utriusque erant. —

cap. 38. §. 2. neque omnis (m. s. *es*) — partis — obnixiam. — §. 4. patientia — ad plurimas (*ma* inductum) — exemplum quam pertinebat. — §. 8. Arcersito — stare atque (*a* ante *t* m. s. induxit). — §. 10. liberius fingentis; Ita. — §. 11. tamen audaci incepto — punicum autem numediae erant (m. s. pro inducto *autem* superscr. *ubi* et corr. *numidae*). — §. 13. Nec plus quam quingenta (*quam* inductum et a. m. s. corr. *quinquaginta*). — §. 14. equi missa (m. s. adi. *tum*). —

cap. 39. §. 1. m. levius. — §. 2. horam italiae | regii (ita saepe postea: *regini*). — §. 3. quintius — militari gloria inlustris *NB*. — §. 5. vellia — clases XXX navium *NB* — evicit *NB*. — §. 6. clasi *NB* — XV milia. — §. 7. remigio navis. — §. 8. sub idem tempus — ut componenda. — §. 9. tantis animae. — §. 10. possionem maris (et postea *possione*). — §. 12. pede quaereretur; Prorae. — §. 13. puppes etc. circumagebantur (haec in margine adscr.) — §. 17. summovisset hostis — a puppe. — §. 18. praede fuerunt hurinis *NB*. — §. 19. honerariisque commeatu. — §. 21. livius avi. arci. — §. 22. fuga incedentis (corr. *es*). — §. 23. Verba: *terra tarentinis* exciderunt. —

cap. 40. §. 1. /‾ Per idem tempus (Interpunctum a secunda manu adscriptum est) syracusanis nova *NB*. — §. 3. muttine — habebat. — §. 5. Verba: *auctorem* usque ad *propter* in margine apposita; *quae* post *propter* deest. — §. 6. et inter numidas — aliter venit. — §. 8. ad ipsum missos. — §. 14. XX oppida. — §. 15. civitatum. — §. 16. agatyrna (ita saepe postea §. 17.) — §. 18. levinus insula — novam dis resp. satis — reginis. —

cap. 41. /‾ §. 1. hostium inde. — §. 2. superfuerunt *NB* — advocata disserut. — §. 6. id patrē atque agamus. — §. 8. hostis (m. s. *es*). — §. 9. eo fato — nata nobis — viceremus. — §. 10. porsennam. — §. 11. qui aliud (m. s. quid). — §. 12. anienem ae moenia *NB* — strata humili (*li* ind.) — §. 13. adalpis — patris ei. — §. 16. incolomi — habire. — §. 17. ac di prope. — §. 18. sine meo luctu quam armaverat (Desunt iam omnia usque ad init. cap. 44. verba: cum *terra marique* sine lacunae nota). —

cap. 44. §. 2. vocasset. Res sistendam (corr. *em*) ad. — §. 4. acies subsidia — hostis (m. s. *es*). — §. 5. non proelio — pavore atque loca. — §. 6. quod ob uere sus scipio — mercurium cant anti advertit *NB*. — §. 8. quod plurimum — innaviae (m. s. *ign*). — §. 10. vis hiberi. — §. 11. alia alios. —

cap. 45. §. 1. et ingenti conia — suppedabat. — §. 3. summus quique (m. s. superscr. *s*) — aliae onere. — §. 4. audatia. — §. 5. Verba: *opera et difficilia* in margine adiecta, *esse* deest — tempus daturum. — §. 6. recentis — iubet vi maiore. — §. 7. levibus cumbis — siderent vagis — dari. eos armatos. — §. 8. mare est ut trahebatur — septemtrio. — §. 9. stagna auferrent — itineris equi.

cap. 46. (Hoc-caput et nonnulla supra ab alia manu videntur scripta). §. 1. quod euntis — ancipitis. — §. 2. ad opem ferendam. — §. 4. spectantiumq; adhortantium pugnantis. — §. 5. nemo ab tergo ante sentiret *NB* — quam tecta in adversos — inciderunt. utrimque. — §. 6. cedendo confectis (videor praetermisisse *ac distractis* ?) — §. 7. sed ipsi passim. — §. 8. fugientis (m. s. *es*) videret hostis — alios in quam et ipse. — §. 9. neque se multam esse arcemque. —

cap. 47. §. 1. virile sexus. — §. 2. enixe. — §. 5. minores CCLXXXI. — §. 6. balistae maiores XXIII minores LII — militaria LXXIV — scorpionum minorumq; — §. 7. auri argenti relata — fuerunt CCLXXVI — decem et octo milia et CCC. — §. 8. quadraginta milia (m. s. quadringenta). — §. 9. at naves onerariae LXIII — in portu expugnataeq; — §. 10. inter tantas opes bellicas carthago. —

cap. 48. §. 2. tantum laboribus periculique — cum his. — §. 3. laudes gratesque — omnis affricae atque. — §. 4. non explorata — munitissima ars. — §. 6. tiberilius. — §. 7. laelius quę classis — legionarii — tutidanus. — §. 9. utriusq; cornelium *NB.* — §. 10. quo damuti tantae — fuerunt. — §. 11. inter se conferant. — §. 12. apparatos iurare. — §. 13. haec ad eum — tiberilium — ascendisse — seque eos virtutis causa. — §. 14. ante omnis — XXX bubus. —

cap. 49. §. 1. numerus fuerat — quippe ubi alibi CCC ferme. alibi dCCXXV. — §. 2. alius X. alius septem — capta alibi supra quinque et viginti (cetera exciderunt). — §. 3. ad LX — minorum decem tria milia *NB.* — §. 5. arinen. — §. 6. si aliquis. — §. 7. Ceterum vocatis obsidibus. — §. 9. civitatum (supra §. 1. civitatium) — quod cuiusque. — §. 10. civitatum — suis restituit. — §. 11. mandoni — indebilis ileergetum. — §. 12. nihil defuturum profecto *NB* — Haud magna (corr. *ni*) — aliam cura — muliebris cum. — §. 13. circa eam indebilis filii aeque nobilitati. — §. 15. dignitas fuit (m. s. *que facit*) — oblatae decoris. — §. 16. quam hostium. —

cap. 50. §. 2. adolescenti. luctio (m. s. pro *t* pos. *e*) — §. 3. quam parentis. — §. 4. apello minor sit — sponsa vocata a — tibi eam *NB.* — §. 5. quia ipse (*ipse* a. m. s.) — praesertim in lecto. et laeto et legitimo — cuius sponso amori. — §. 6. eadem quam apud. — §. 7. qualis patrem. — §. 8. hodie populum dici *NB.* — §. 9. pudore gaudio — dexteram — erga se esset (*merito* deest). — §. 12. luceio. — §. 13. donis. honoribus. dimissus — popularis — dis simillimum. — §. 14. mille et CCCC. —

cap. 51. §. 2. captivis. magone — in nave inpositis. — §. 4. *prepilatisque* etc. usque ad *data* in margine adiecta. — §. 6. Remigium clausi civesque milites — simulachris navalibus pugna experiebantur. — §. 7. simul corpora animosque *NB* — accuebant r. p. ipsa. — §. 8. inclusis. data cuncta — armamentario. quae ac navalibus — in singula dies. — §. 9. refectisque quassaverant — praesidiis accurato iam. — §. 10. omnibus in suis veteribusque. — §. 11 hiberum — ulteriores — captae famam carthaginis *NB* — possent. — §. 12. tam parvae et praemio. —

Lib. XXVII.

Ab initio novi libri positum est quod in priore non legitur: TITI LIBER AB URBAE CONDITA LIB̄ EXPLICIT. INCIPIT LIBER XXVII.

cap. 1. §. 1. Hispania erat (Haec rursus ab eadem m. scripta videntur, qua in pr. libro c. 46) — marmoreas et meles. — §. 2. presidiis causa — Preda aliquantum. — §. 3. procul her-

donea. — §. 5. Negligentiam — senserant. — §. 6. obiceret — acies instructa. — §. 7. Pari audacia *NB* — pugnam iniecerunt. — §. 8. pedestres equesque occupassent — terga oppidantium. — §. 9. nominis. quia *NB* — in eisdem. — §. 11. equestres tumultus a tergo *NB* — simulatus clamor hostilis — quinta deinde. — §. 13. milia sunt. — §. 13. milia alibi. haud plus. — §. 14. multitudine omnium et a ponto. — §. 15. itineribus emersi ad. —

cap. 2. §. 1. litteris romae ad. — §. 4. ex samnio lucanos. — §. 5. detractavit — in colle erigeret. — §. 6. dextra ala — effunditur baliaris (m. s. corr. *le*). — §. 7. dextrae alae. — §. 8. animis corporis. et — incertam victoriam — Pugnatis (m. s. post *a* posuit *n* et pro *i* pos. *e*). — §. 9. cremare suos. — §. 10. castra. in apuliam — nuministro relictis — iis l. furio purpurione. — §. 11. *magis praelia* sq. usque ad cap. 3. §. 7. *quia id maluerant* desunt. —

cap. 3. §. 7. iussit. — §. 8. occultabant cogitationes. — §. 9. memoriam. ogulnius — aquilius — romanorum ut eodem. —

cap. 4. §. 1. negantis de rep.-certamenque abeunti. — §. 2. ne aut cons. marcellum. — §. 4. l. mallio — ut ex his *NB.* — §. 5. quaeque prospera proelia rex. — §. 6. esse affirmabant *NB* — ante legatos. — §. 7. sed ipse *NB* — l. genucium, poetelium. — §. 9. his quoque — porta togae. — §. 10. ptolomeum et cleopatram reges *NB* — m̄. acilius. — §. 12. hisdem ferme — ternam ante portam hictam — aves et ad competum. — §. 13. in mare. — §. 15. diem romae — capinati. —

cap. 5. §. 1. cintio — messala — speculatum quae populus. — §. 2. Ubi de suis — (iam rursus duae col. videntur eius manus, quae aliqua ab init. h. l. scripsit). — §. 3. prope LX — magnis saepe cladibus *NB.* — §. 4. carthaginiensem sicilia — qui fugati metu inde afuerint *NB* — arare desertam recoli terram NB. — §. 6. Exim muttinae. — §. 7. Muttines. — §. 8. m. valerius quinquaginta *NB* — ascensionem. — §. 9. redit et ad siciliam -- profectus. Inde lilibeum. — §. 10. africae res *NB.* — §. 11. mercede deduci — ad asdrubalem. — §. 14. consulis censerent. — §. 15. quo consul — messalam. — §. 19. Ida a claudio. —

cap. 6. §. 1. plesum — provintiam exercitum — calpurni. — §. 2. potuit dixit — in tribunos — potuerant. — §. 3. et fabium — dixerant — nise tr̄. p̄l. — arriani interposuissent. — §. 6. exempli. — §. 7. cum eo flaminius — trasumennum — ex his qui. — §. 8. eam rem — postumi megelli — hiis comitiis — bubulo — sisset *NB.* — §. 9. staretur (m. s. statueretur). — §. 11. cōs. fabius maximus q̃ (sed videtur primitus fuisse *ũ* quod alt. m corr.) fulvius flaccus; Praetores creati — philo. quintius — tumulus. — §. 13. navium XXXX. — §. 14. manlius colso — redit. — §. 16. X viri — faciendis — t. sempronii ti. fl. longi ti. sempronius c. f. — martius. — §. 17. fecisset. hi censores. — §. 18. neque quicquam *NB* — l. veturius. — §. 19. curules veturius — ad ceteros debere — temporis huius. —

cap. 7. §. 1. trecesimo (corr. *tri*) — qua a — erat. romam venit. — §. 3. quaeque in litteris — messalae. — §. 4. ea demum disseruit — ab scipione gestas in unum diem. — §. 5. haud segnius quosdam. — §. 7. consumsisse; fabio maximo vel — flacco V. cos. (sed V per corr. unde nescius videtur fuisse *u*) — in italia ambobus — abruttiis. — §. 9. ita provintias — sicilia valerius — Verba: *praefuisset decretae* desunt. — §. 10. exercitus ut — idem praeesset provintiae exercitumque (verba; *exercituique Capuam* desunt) — habuisset quintius. — §. 11. cos. rem gesserat. — §. 12. cum l. licinio — est prorogatum. — §. 13. additaque ea sub quae (cetera desunt). — §. 14. volso. — §. 15. obtinere iussus —

XXX quinqueremes. — §. 16. m. valerium messalam misere seu etc. (media v. v. desunt). — §. 17. in annuis scipioni — in eum locum partita. —

cap. 8. §. 1. cum comitia — aemili — mamili atelli (ita etiam §. 3. mamilius atellus). — §. 4. flamendialem — augurari — decemvirorum. — §. 5. inaugurare — adulescentiam. — §. 9. exolitis — usus valebat — usurpasset. — §. 10. patrum plebisvae (*a* ind.) — flamen in senatum — eam rem flaminum *NB.* — §. 13. ad CCCXXXVI — XXX Vvemes — accepere. — §. 14. Nihil eaae ducte. — §. 15. vim magnam *NB.* — §. 16. insulae regnum qua ieronis. — §. 17. altero ipso — Classes quoque LXX partae. — §. 18. muttinis. — §. 19. catinam. —

cap. 9. §. 1. erat maior. — §. 2. dilectibus. — §. 3. ab poeno — abligari. — §. 4. hostis excedat. Quippe etc. (Nihilominus post vocem *viribus* repetitur *excedat*) nunc tum maxime. — §. 5. perveniat. — §. 6. uno hannibale. — §. 7. XXX tum — ex his duodecim — nepetes. utrum alta carseoli cosuessa. cereis et iacates. — §. 9. in senatu pronuntiarent. — §. 10. integram rem — esse eos *NB.* — §. 11. inde colonias — urbis augendae. — §. 12. imperio romam tradendi. — §. 13. consules dimastas sent. — §. 14. animis hominum — consensisse amnis (corr. *o* et *e.*) —

cap. 10. §. 1. ortari. — §. 2. his cum esset. agerentque — temtatis prius — ab his — quid milites. — §. 3. colonis — paratos formula esse *NB* — et pluribus — pluris. — §. 4. enixe — opes de et^{n}—et (i. e. essent). — §. 5. sibi videri — universi in caria — in senatu eos iusserunt. — §. 6. honoratissimos — ad populum eos. — §. 7. norani — et nucerini. et hadriani (*et venusini* deest.) — §. 8. pontiani et pritestani — mediterrani — beniventani. aesernini. — §. 9. hisque — apud populum *NB.* — §. 10. detractaverunt. — §. 11. vicissimarium. — §. 12. ad pondo auri — quinquagena — erat sortitus. —

cap. 11. §. 2. et hostium lacus — aedis. — §. 3. Cruentem — in manum. — §. 5. androgonicos (corr. *ginos*) — pluvisse. — §. 6. pulvinaria. obsecratio — apollinis. — §. 7. publius sempronius. — §. 8. tuditanus; Censores — fluendum locarent. — §. 9. traditum patribus — agebat. ut primus. — §. 10. ex his — et ibi manlius. — §. 11. et ius — lecturum facturumque. — §. 12. m̃. cecilius — *cladem* deest. — §. 14. procederent his — denascendi equis — mereri defrenatque ex his. — §. 16. atrium. regiam. —

cap. 12. §. 2. marcellum quam acerrimo. — §. 3. hosti. V. undique — ne viri consisteret nequid fidem — Regium. — §. 5. agathirana — ante dictum *NB* — audatiae. — §. 6. depostulandum — cantionam urbem — agris summa. — §. 7. quia induxerunt in animum *NB.* — §. 11. detractavit — trasumenni. — §. 12. Verba: *non iter quietos facere* desunt — cotidie (eodem modo §. 13.) — haut incruentus. — §. 16. in pugnaque ad duo — elvius. —

cap. 13. §. 1. tristior irati ducis. — §. 3. Nempe idem — priore aestate. — §. 6. vestra his exercitu eloqui videor — atque arma ut ejusdem anni eosdem animos (fortasse fuit: *sunt eadem*) *NB.* — §. 7. legionibus romanis. — §. 9. destitui iussit — in postero die. — §. 10. fatendum — virum quemque — aderant imperatoris. Conlaudat. — §. 11. in prima aciae inducturum. — §. 13. ut longior — omnia dictaque sunt — exultarentur animi. —

cap. 14. §. 1. hoste esset — fortunam possit — instat; Victus est. — §. 2. aliquando. — §. 4. ortator. — §. 7. occultatis et partim disputatis errore. — §. 8. Laciusque — signi sequi se *NB.* — §. 9. haud dificile. — §. 10. hostis (corr. *es.*) — §. 11. dissipatas. — §. 13. elephantique duo. — §. 14. supra CCC occisi. —

cap. 15. §. 2. Hisdem — irpini — et vulcientis (corr. *es*) — accepti sunt. Et *NB.* — §. 3. bruttis — res venie — cum ab his — et vivius et paccius. — §. 4. oppidum sallentinis — ad hominum. — §. 5. Navis (corr. *es*) — apparatu quoque — Voces: *quoque non eas* desunt. — §. 7. Hae naves — mari urbem — corcuram tramissa *NB.* — §. 8. cautones — sub adventu — se recipere. — §. 9. leve dictu ad rem ingentem. — §. 10. nanctus. — §. 11. pro transfuga — occulte temptando animum *NB.* — §. 13. signo his — circuito. — §. 14. a portu et navibus *NB* — industria hortus. — §. 15. praefectus classis fuerat. — §. 16. ac signa inferret — accedebat. — §. 17. unde nulla arcebat. — §. 18. captus est *NB* — in urbe. — §. 19. omnisque. —

cap. 16. §. 1. inauditu fori — vigore ac viribus *NB.* — §. 3. fuerat. concitato. — §. 4. corpus numquam. — §. 5. punici praesidii *NB.* — §. 6. inermis (corr. *es*). — §. 7. Milia XXX — LXXXIII milia pondo — signata tabulae prope. — §. 8. Sed et maiore — interrogatis — in domum pugnantium. — §. 9. Murus qui inde — /‾Dum haec — his qui — in seditionem. — §. 10. agmine facto — et romani suum hannibalem inquit habent *NB.* — §. 12. impunita his — metapontum his. — §. 14. si non fabius quidem. — §. 15. aruspex-cavendum fraude. — §. 16. constitutum — ac repente. —

cap. 17. §. 1. /‾Aestatis. — §. 2. coniunx — aponi. c. imperio. — §. 3. indebili — inminentis. — §. 5. cum ea spe. — §. 6. ora classibus. subductis. — §. 7. Verba: *captorum Carthagine* desunt — tanta opificum (vv. *numero incluso* desunt). — §. 8. Cum his. — §. 9. finis — Verba: *Indibilis — occurrerunt* desunt. — §. 10. haudquaquam barbarus — incauteve *NB* — verecundia — propriorque — ea velut. — §. 11. Neque enim se — nomen hominum — si tam anceps. — §. 12. carthaginensis — iniuria instatque popularis. — §. 14. ut traditio — qualis — cognoverit *NB* — opera eorum. — §. 15. Ita pro suis — qui non dixerint. — §. 16. his coniuges. — §. 17. Isdem deinde — ducibus his. —

cap. 18. §. 1. baesulam — habebant. eas velites. — §. 2. locum acciperent. — §. 5. patent. et fulvius. — §. 6. interior — eam quoque alterā. — §. 7. baliaris (corr. *es*) — dimisit. — §. 8. dimicandi aequo campo *NB.* — §. 9. nec mare quidem. — §. 10. iuberet. — §. 11. Per aspera prima — effusa in eos est *NB.* — §. 12. praemet. — §. 14. comminus — altiorē. — §. 15. iussus — dextera. — §. 17. lata prima. — §. 19. latera hostium *NB.* — §. 20. locus. et stationes — insiderant — et porta — aeque hostis (*atque* deest). —

cap. 19. §. 2. Ex hispanos (*t* videtur ab eadem m. esse.) — §. 5. animum inesse — usurpationē. — §. 6. Censere etiam — ex tam magno fastigio. — §. 7. equorum CCC. — §. 9. massium. — §. 10. proelium inisse. — §. 11. velle ad. —

cap. 20. §. 2. pyreneo misso. — §. 3. imperatoris — hanno parum. — §. 4. ultimam hispaniam eorum. — §. 6. belli capud rerum summa — Simul et hispanos. — §. 7. in baliaris — traicere. — §. 8. in lusitanum — cum romanus conserere (in *nus* alt. pars literae *u* erasa) — eumque vacuum — statuta erant (*ta* inductum). — §. 9. in hispania accepta — captum magis (abest *astu*). — §. 11. erat et c. publicius bibulus tr̄. pl. (ita saepe). — §. 12. cum tam necessarii — obtinuerunt. relicto — romae rediret. —

cap. 21. §. 2. decimum annum (deest *iam*). — §. 3. venusia sub. — §. 5. tum quintius (sed *tum* inductum) — licinius arassus crassus diverso pontifex — caesar claudius. Comitiorum. — §. 6. pro pr. — §. 7. atque confestim *NB.* — §. 9. et plebei — inestauiati — fuere cornelius gaudinus — ser sulpicius — plebei c. servilius. servilium negabant. — §. 10. occisum abolis — *p.* nexem annos (sed *ne* et *em* inducta). —

cap. 22. Hic intermisso spatio al., novus versus incipit — quem vive creatus non ces-

sit et quintius. — §. 2. duo cons̄ prioris — tertius venusiae. tum erat *NB* — cui marcellus — duos quos. — §. 3. licinio casso pontifici (media desunt) — sextus iulius caesari. — §. 4. capuam qua et quinti pr. fuerat (*i* in *ti* inductum, *t* in *fuerat* adi.) — ut ꝓ pr. (cetera usque ad ꝓ pr. §. 5. incl. in margine adscripta sunt, ni fallor, ab eadem m.) — in etruria — legiones. sc. cederet — galliam tandem provintiam — cum isdem. — §. 6. arunculeio — Additum et ad praesidium. — §. 7. sui exercitus *NB*. — §. 8. CC navalibus omnem — italiae siciliae sardiniaeque *NB*. — §. 9. cannensis datus est *NB* — navium LXX — XXX naves — traiceret. — §. 10. gretiamque. — §. 12. varo pr urbis — longas XXX — ostia erant — XX novas navis — oram magis. — §. 13. praecipue caperet. —

cap. 23. §. 1. Consules legio tenebat — prodigiis aliqud. — §. 2. aedis (corr. *es*) — sepulchra aliqud — cumhis — parva religio. — §. 3. et ostis murum — vulsinis. — §. 4. incolomi. — §. 5. ap cornelio sylla. p̄tor urb. (cetera desunt) — dieque incerto. — §. 6. in morbos longos *NB* — in pernitiabilis. — §. 7. varus. pr urb. — utiludi — nonas quintilis. —

cap. 24. §. 1. accipire. — §. 2. Cum qui ut venit. — §. 3. tempus peteret *NB* — omis̄ liberos — sumpturum dixit *NB* — iussit tribunis mil̄. praefectisque *NB* — nocte exiret (m. s. post *nocte* : *urbe* adi.) — §. 5. desiderat ibinamque eorum venerunt ceteris — CXX obsides liberis ipsorum acceptis. — §. 6. His omnia — in senatum — legionem unam alteram. — §. 8. poposcisent — comparare — a. fraude amotas magistratus quam — intercedisse — cavetque. —

cap. 25. §. 1. coeperat — campanorum mosae — (sc. in). — §. 2. M̃. acili (Littera grandis M. notanda) tarentinisque — italia esset. — §. 4. Verba: *aliis praemia* usque ad *esset* in margine adiecta, nescio an ab eadem m.) — §. 5. ad sensores. — §. 6. alter quintius crispinus. — §. 11. tarentum ferebatur *NB*. — §. 13. considerant. — §. 14. In eadem regione — adverso ab — cos. ambo *NB* — cotidie — in acte heare — haud dubiae spei. —

cap. 26. §. 4. a tarento *NB*. — §. 5. per quodam thurino conperta hannibali cum essent *NB* — ad insidendum — patellae equitum duo peditum. — §. 6. ad armatorum caesa — et ferme vivi. — §. 8. aliquod. — §. 9. cercivibus. — §. 11. consentienti — CCXX. — §. 12. m. marcellum tr. mil. cos. filius et manlius — arrenius. et m. aulius. — §. 13. quidam prodidere memoriae *NB*. —

cap. 27. §. 3. ante ea castra — inde collis (corr. *es* et superscr. *in*). — §. 4. ab utrisque lateribus — circumire — ab tergo *NB*. — §. 7. ambos — sautio (sed §. 10: *saucios*). — §. 8. Interfecti — manius auxilius occisus arrenius. — §. 9. Equitum tres et quadraginta. — §. 10. Tumultuatum in castris. — §. 11. tunc quod — inprovide isset. — §. 12. unam rē p̄. ambitus. — §. 13. c. loelius — gestae rei *NB* — traditam famam — ipsi pro. —

cap. 28. §. 1. infectum esse. — §. 2. quos quos proximos nanctus (*n* alt inductum) — montis — in his. — §. 3. Voces: *alter ad cavendam* desunt. — §. 4. anulis marcelli — anulisque eius. — §. 5. Pauco ante — nomine et compositae — Vox *parati* deest. — §. 6. ab ira defectionis modo. — §. 7. misso retro — perfugam autem romanos sine arbitrio. — §. 8. hostem quaerebantur. — §. 9. Hii ubi. — §. 10. tripidare — porta catharacta — partem vectibus — recte possent. — §. 11. cum deferme intrassent — catharacta. — §. 12. suspensa umeris — et turri. — §. 13. sua et ipse fraude — quam ancinus — oppugnasset. — §. 16. in hostis — quod parvis rebus esset. —

cap. 29. §. 1. adducere. — §. 2. paciens. — §. 3. ex bruttis (m. s superscr. alt *i*) — prudentis (m. s. *es*) — que vellet (*que* a. m. s.) — §. 4. et q. fabium (q supersc. m. s.)

— halimetus. — §. 5. si ad comitia venire romam non posset *NB.* — §. 6. q. claudium (q a. m. s.) — urBes. — §. 7. aestate valerius — essentione facta — vastavit *NB* — LXXX erant. — §. 8. Cum his — X. et VIII. navibus (scr. duodeviginti). — §. 9 machinaidas — vocantes exercitu. — §. 10. detulerunt — tracturum. —

cap. 30. §. 1. gretiam (atque ita saepe) — lamiam iam urbem — phyria. — §. 2. et altato auxilia — et ferme (*mille* deest) — pugnavit. admodum (*mille* deest). §. 3. a phalera exercitum duxit. — §. 4. egypti ptolomei — rhodiisque et atheniensibus rodiisque et chiis aminander. — §. 5. ferocioris — eius rebus gretiae gravi libertati futurum immisceretur *NB.* — §. 6. in conciliu amacherum (*u* in *iu* inductum) — Concilio et locus *NB* — XXX dierum. — §. 7. boetiamque — calchidem — classem euboeam — portibus et ut lytorum. — §. 9. hereorum. nemorumque — haereis coactis — regium profectus. — §. 11. indutiis laciarum tempore — ad naupactam. nudius revocati. — §. 12. in quo et eae legationes — primi quaesti sunt. — §. 13. negarent — messenis — philum — atintanta — pleurato arridae. — §. 14. conditionis (m. s. *es*) — omnis socios — *testes* adi. m. s. — §. 15. infacta pace (m. s. *fec*). — §. 16. quasi adcepisset (m. s. pro *d* pos. *c*) misenum per — carthaginensium. ex bitinia — in regione ea *NB* — potentis. — §. 17. ipse habito concilio — Jam H eorum (H est nota vocis *enim;* et sic cap. prox. §. 7.) celebrare. —

cap. 31. §. 1. animum. sulpicius naupacto — classem abstulit — inter sylicionem — Verba: *agrum que nobilissimae* desunt. — §. 2. ludis scivit — profectus se subsequi — gravisque — aut qui nihil. — §. 3. ludorum quoque *NB* — qui reliquerant — famā auxerat (videtur primo fuisse: fame vel famae). — §. 4. et magis etiam *NB.* — §. 5. *feda* adscr. m. s. — ac deformi. — §. 6. sumi tendo se. — §. 7. vim flagitiis (*etiam* deest). — §. 8. erato. — §. 9. eiciendum. — §. 10. Cycleadas — eliorum. — §. 11. a dimis — eletum agrum — a dymaeo. —

cap. 32. §. 1. finis (corr. *es*) — *portis* deest. — §. 2. aunaupacto (*u* ind. a. m. s.) cyllenem — intrasse limita q; inprovisa. — §. 3. aetolosa eosqua romana. — §. 4. Deinde contracto *NB* — iam in itinere aetolos. et trallis — cum urbe geri videret — choordem. — §. 7. ab urbe aeliorum — Postero die castellum phyrcum *NB* — populationē. — §. 8. quo ignominiae. — §. 9. fuerunt autem hominum (excidit num.) — milia XX — erapum quendam — praesidiis qui — luchnidum — darseciorum. — §. 10. tamen XX. et quingentis omnis conseris armorum — polyphania. — §. 11. boetiamque — decumis castris *NB.* —

cap. 33. §. 1. nuntiis occurrunt. — §. 2. Expeditione ea (*ne* superscr. m. s.) — qua populatoribus agri (*to* superscr. m. s.) — §. 3. prelatumque — scerdileum. — §. 5. messenae. — §. 6. t. quintius cōs — l manlio torquato — Verba: *alii Tarenti* desunt. — §. 8. quo diei — pr. urb — et fecit ludos *NB.* — §. 9. creandi. ut eos crearent potissimum *NB.* — §. 10. damnosa p̄ p̄ ‚p pere — eo ipso consules — nimia (*mi* superscr. m. s.) — sine copia natam fraudem. —

cap. 34. §. 2. Sed *d* a. m. s. pro *t*) conlega — egregiaeducebant — hostis annibal. — §. 3. acre ingenium eius *NB* — multis annis ante *NB.* — §. 4. ut rus migraret. — §. 5. levinus — veste (*te* a. m. s.) obsolita — capilloque — prae se referens in vultu. — §. 7. cogit in senatus sententiam. — §. 8. tunc ex *NB* — convertit hora hominum (m. s. corr. ora omnium) — *praebuit* deest. — §. 11. m. livium cum claudio — honus. — §. 13. si bonum ducerent — quid ita pro noxium comperissent (cetera desunt). — §. 14. patriam pulsam (m. s. corr. patria pulsum) — parentium. — §. 15. cum claudio. —

cap. 35. §. 1. licinius manilius. t. et a. hostilius catones — ludis factisque (m. s. ludisque factis) — terrenti varro. — §. 2. pro pl. missus — provintiae hostilius (m. s. ind. *e* post *a*) — quem t. manlius trans mare (cetera desunt). — §. 3. quae sibi gererentur — *Graeciae* deest. — §. 4. ut tarentini — sua omnia hiis quae ante. — §. 5. quam primum erant sortiri — et praescire (m. s. superscr. *sce*) — quam quis eorum — quam hostem. — §. 6. facto atque fabio maximo. — §. 8. nichil opus esset (m. s. *esse*) — ex se minime conlegae. — §. 9. communi consilio administrarent — hiis. — §. 10. brutti (eodem modo §. 12.) — §. 14. data est *NB*. —

cap. 36. §. 1. adventu italiam. — §. 2. ad mercedem — galliorum. — §. 3. cum his legati (*legati* superscr. m. s.) — rettulerant — misissecum mansiliensibus. — §. 4. alpis (corr. *es*). — §. 5. l. aquilius paetus — inauguratus est (*est* superscr.) — §. 6. censoribus pre sempronio. — §. 7. CXXXVII milia centum octo *NB*. — §. 9. plebeis ludis — a mamilio — cereris fidem dederunt — aepulum. — §. 10. quia designati provintias. — §. 11. L. portio. — §. 12. Ita provintias dimissa — quatuor (ita postea quoque §. 14.) — unae consulum — binas tres praetores *NB*. — §. 13. quintus fulvius circa tarentum et salentinos. — §. 14. creavit ut in ceteras. —

cap. 37. §. 1. quiae (*e* ind.) vehis. — §. 2. Menturni. saedem — Menturnenses (m. s. corr. *Min*). — §. 4. fuit ut ex decreto. — §. 5. rursum nuntiatum — *Frusinone* deest — infantem esse (videtur scriptum fuisse primitus: nun*tia*tum Frusinone na*tum* infantem esse; inde causa omissionis. — §. 6. extorre agro. — §. 7. discederent (*de* ind) — aedis in. — §. 8. id matronas. — §. 9. quinque et XX — aventinum. pure castaeque. — §. 11. carmentale. — §. 12. cupressa ea iunonis — septem et XX. — §. 13. X viri coronati. — §. 14. consistet per manus *NB* — rete data — intercesserunt. — §. 15. bovarium forum — ab X viris. —

cap. 38. §. 1. De his rite (*h* inductum) — dilectum. — §. 3. ad senatum referret. — §. 4. ad senatum hi populi *NB* — anxurias — alsiensis (iterum pos.) sinuesanus. — §. 5. dies XXX — se extra moenia *NB* — dones' hostis (corr. a. m. s. *es*) — essent. — §. 8. conlega ex — cui que claudius — haberet. — §. 9. permutandique ex provintiis — traducendi omnia. — §. 10. volens in unam de vicesimam *NB* — et viginti legiones. — §. 11. magni roris — apud scipionem livio — equitum X. — §. 12. ad ∞ ∞ ∞ (sed numerus a. m. s.)

cap. 39. §. 2. $\overline{\text{VIII}}$ ligurum (sed haec usque ad *in italiam esse* a. m. s. in margine adiecta sunt). — §. 3. dilectu — exiret (*t* ind.) provincias — mente utrique hostem — conferre. — §. 5. facilem atrumque. — §. 6. caeleriora. — §. 7. quae antea (*a* videtur m. s. adscr.) — ducebant — mitiora iam transibant hominum ingenia. — §. 8. insociales erant. — §. 9. *Italia* deest — alpis (m. s. *es*). — §. 10. aperuerant alpis (corr. *es*). — §. 11. conrupit. — §. 13. inpedit. —

cap. 40. §. 1. cladis (corr. *es*). — §. 2. deos. eodem tempore — geretur (adscr. m. s. *re*) — secundis pendorum (*d* inductum). — §. 3. trasumennum — romanas res — propera bella (m. s. post *pro* adi *s*) — eam exisse. — §. 4. quas p̄ satarem excepisse. — §. 6. intra cum altero iuncturum (cetera desunt). — §. 7. degredientis (m. s. *di* et *es*) — provinciam. — §. 8. memoriae próditum; Sed plenum — civis (corr. *es*) — manu consereret. — §. 10. in provinciam veniret — agri laritani — hannibalem expeditis (abest *cum*) — imposito agmine. — §. 11. ad triginta milium hominum — coepit. — §. 13. capuam potens — fuit consuli *NB*. — §. 14. electi peditum quadraginta milia et equites, quibus *NB* — hannibalem gereret — utque (*ue* ind.) fulvio. —

cap. 41. §. 1. contractu exercitu — quem hibernis. — §. 2. et. X. fere et quingentos passus — castra locat ab hoste *NB.* — §. 4. imminebat — neutri suspecti. — §. 5. querere appetebat — hannibalem inde cupiens. — §. 6. quinque cohortibus — in adversis collibus considere. — §. 7. et adgredi hostem — cum hiis. — §. 8. propere ab (m. s. corr. *d*) hostis (corr. *es*). — §. 9. arunculeio — possit hostem (interpos. m. s. *in*). — §. 10. passim se campo fudisse *NB.* —

cap. 42. §. 2. Itaque exercitus tumultum — eques terror — prima legio (prima a. m. s.) — inibat. — §. 3. pugnantisque (*es* a. m. s.) — §. 4. decursum per colles — intercluderentur castris. — §. 6. ac facile. — §. 7. supra septingenti capti — VIIII adempta — nullos usus. — §. 8. circa romanorum (deest num.) — copiis ductis. — §. 9. viderentur (*n* ind.) — ad hostis (*es* corr.) — §. 10. se ostenderunt. — §. 11. frustatique. — §. 12. Consul silentium — omnia esse (*esse* a. m. s. adi.) — §. 13. copias reduxit (*r* adi. m. s.) — §. 14. venusiam. — §. 15. supra viginti poenornm caesa. — §. 16. repetiit *NB.* — §. 17. et fulvium — arcessiebat. —

cap. 43. §. 1. missi ab (m. s. *ad*) hannibalem *NB* — per medium hostem *NB.* — §. 4. Cum his litteris — verginio. — §. 6. quisque finibe per — bellum geret. — §. 7. audendum aliquis — inopinatum ques coeptum — quam hostis. — §. 9. dilectum. — §. 10. ferentanum praetutilianum. — §. 11. peditum ·X· equites. —

cap. 44. §. 1. tam ut audacter consules laudarent. — §. 4. insequenti neronem. — §. 5. clades locos (*s* a. m. s.) proximo — terrebant (*terr.* a. m. s.) — §. 6. hamilcaro — hispania romano (*annos* deest). — §. 8. in his locis — genera sint *NB.* — §. 9. in alio impedito — clusisse omnia. — §. 10. praesidiali hostium inora sua. —

cap. 45. §. 1. postquam tantum — paucos milites. — §. 5. Verba: *Gloriae* usque ad *laturos* incl. m. s. in margine adiecit — pares fructum. — §. 7. appellabat — liberum suorum *NB.* — §. 8. esset. et damnarenturque — pro his. — §. 9. laeti victoriā (*ovantibus* deest). — §. 11. nec ab signis nec subsisterc. — §. 12. adventum ne cunctarentur quod clam — interdiu ac noctu — venire an esse vellet — isdem — clam inane. —

cap. 46. §. 2. Et cohortatio — secum expeditionem. — §. 3. aut cum voluntariis — sese ex veteribus — dantis (corr. *es*) — roborque. — §. 4. ferme inde passus *NB* — substetit (m. s. corr. *sti*). — §. 5. ab suis quisque — porcius licinius. — §. 6. exercitum modo (abest *quum*) — ab latere aut tergo. — §. 7. parvos sibi sumeret. — §. 8. summa opera instetit (m. s. *sti*). — §. 9. moveat derelique in apuliam | (m. s. *leri*) (cetera desunt). — §. 11. hostium absentiumque dum. —

cap. 47. §. 1. non videbat. — §. 2. Sciscitatus enim — notari oculos si quid forte. — §. 4. omnia essent (*relata* deest) — una livii — porci — neutri quioquam. — §. 5. in praetoris castris — Verba: *duos* usque ad *esse* desunt. — §. 6. poterat ante rei — conlata habuerit. — §. 8. interceptisque his. — §. 9. parum iter adservant — alter par (m. s. *per*) vaad (m. s. *vada*) centa (m. s. *de nocte*) — ab ducibus *NB* — fessisque aliquot. — §. 10. dum lux iam ostendentis signa ferre — cum errorem volves (m. s. superscr. *n*) — processisset — coertibus (adi. m. s. *cen*) — diem ferendo — ad sequendum *NB.* —

cap. 48. §. 1. Portius. — §. 2. fuga simile. — §. 3. sed conserendum. — §. 4. tuenda data *NB.* — §. 5. iis fide ne quantum — credebatur. sinistrum cornu adversus. — §. 8. aut fronte. — §. 9. equitumque romanae pugnae (cetera desunt). — §. 10. durum in carnis genus — turbaverant ante signa romanos (num: antesignanos romanos?) — §. 12. iter m̄si

sumus — cohortis (m. s. *es*). — §. 14. *latus* adscr. m. s. — ostendisset (m. s. *n* post *e* adi.) — hiantis (m. s. *es*). —

cap. 49. §. 1. id Ubi (*id* a. m. s., quae et maius *U* posuit — ictu adigebat (*ictu ad* a. m. s.) — in vecta erat — regendis *p* vicissent. — §. 2. dua cum saepe — pugnantis (m. s. *es*) pariter *abnuentis (es).* — §. 3. fugientis. — §. 5. cannensi clade. — §. 6. praeda alia cum omnis generis. — §. 7. supra ·XXX· capitum. — §. 8. ligurisque (corr. *es*). — §. 9. deleri qui supersunt. alii qui. —

cap. 50. §. 1. atque hostem *NB.* — §. 5. inter praeces obtestitionesque (m. s. *sta*) — supplices votisque. — §. 6. nuntiates — caesos hostis (corr. *es*). — §. 7. mente caperet — celeritas idem. — §. 9. Hae litterae — tribunal perlatae — traheretur a *NB.* — §. 10. inter ponentis eius animos. — §. 11. In senatū — consulum vel litteras. —

cap. 51. §. 1. tunc enimvero. — §. 2. ad molvium. — §. 3. l. veterius — p. licininius (*ni* ind.) varusq; metellus. — §. 4. ut quique — impertierant *NB.* — §. 5. summotatur urbane patribus — recitatae sunt. Introducti. — §. 8. a hostilius $\overline{pR}$. edixit — celebrata a viris. — §. 9. habuere tū matronae. — §. 10. ea victoria inde haud secus — vendendo argentum (cetera desunt). — §. 11. c. claudius cos. (*cos.* a. m. s. superscr.) ex his. — §. 13. excitos sedicionibus suis. —
